

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY EKONOMICZNY I LITERACKI
 POSWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZABĘGIA DĄBROWSKIEGO.

REDAKCJA Częstochowa, II Aleja № 33, telefon № 50,

ADMINISTRACJA Częstochowa, II Aleja № 33.

Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 8—9 wieczorem.

2-ga Aleja
 № 43.

TEATR „ODEON” W. Krzemińskiego (Najstarszy w Królestwie)

Od środy 28 do soboty 30 Grudnia [Włącznie] — Nowy artystyczny program:

KAPRYS ODALISKI — Okrutna miłość (Dramat z życia haremowego). **Ferma wzorowa w Szwecji** (z natury)
DOŁA RYBAKA (dramat na tle pięknej natury) **Wiejski Romeo** (komedia amerykańska)
Wycieczka na wyspę Cejlon (z natury) **Ostrożnie! bomba** (bardzo komiczne)

Na scenie odegrana będzie: **PRZYSŁUGA** komedia w 1 ak. z francuskiego. Reżyser Hiszpański.

Ceny miejsc zwykłe. — Zmiana programu w każdą środę i sobotę — Szczegóły w programach i afiszach

ZAWIADOMIENIE
RESTAURACJA Wacława SWIDERSKIEGO
 Aleja II Nr. 26, róg Teatralnej. Telefon Nr. 132. — 1-sze piętro.
 Wydaje każdorazowo obiady od godz. 12ej. do 4-tej po 40 kop. W Niedzielę flaki po 20 kop., piwo Stryckie z beczki.
 wieczorem codziennie koncert
INTERNATIONAL pod dyrekcją Jana Małeczka.
 Z szacunkiem W. Swiderski.

Pijcie znakomite
PIWO z browaru Franc. BRAULIŃSKIEGO w Piotrkowie, Nagrodzone złotym medalem na wystawie w Częstochowie
 skład: **J. PŁOMIŃSKI**
 w Częstochowie, Teatralna 8. Telef. Nr. 33.
 Sprzedaż wszędzie.

!! PROSIMY O UREGULOWANIE PRENUMERATY !!

Po zastosowaniu w fabrykacji i technice piwowarskiej najnowszych urządzeń i ulepszeń poleca

Browar K. SZWEDE w Częstochowie

Telefon № 171.

TRWAŁE I NIEZRÓWNAŃE w SMAKU Piwo Bawarskie, Piwo Pilzeńskie (jasne), Piwo „Fenix” (ciemne)
 Sprzedaż we wszystkich handlach kolonialnych, restauracjach i piwiarniach.

Wobec ustawicznych naśladownictw etykiet butelkowych przez okoliczne browary konkurencyjne uprasza się Szanownych Odbiorców o zwracanie bacznej uwagi na markę fabryczną, umieszczoną na etykiecie i wypaloną na korku. 2154-31-1

LECZNICA
 chorób zębów i jamy ustnej
M. PUCHAŁSKIEGO
 w Częstochowie III aleja. 57 wprost kościoła po Marjavit. Zarządzający lekarz d-ta **E. MUSZYŃSKI** przyjmuje codziennie od 9 s rano do 8 wieczór

Księgarnia Antoniego EGERA
 w Częstochowie (Aleja I № 14 (HOTEL VICTORIA))
 POLECA WIELKI WYBÓR gier towarzyskich, książek dla dzieci i młodzieży, albumów do kart i do marek, obrazów, pamiętników, notesów, kart pocztowych i t. p.
 Prenumerata wszelkich pism po cenach Warszawskich.
 Kalendarze książkowe i ściennie hurtowo i detalicznie. — Nowości belletrystyczne stale na składzie.

Dr. BEM
 ul. Św. Barbary Nr. 2 w Częstochowie
 przyjmuje od 8 do 9^{1/2} rano i od 3 do 5 po południu. Choroby wewnętrzne, dzieci i weneryczne. 1378

RYDZEWSKI i S-ka
 BIURO TECHNICZNE
 W CZĘSTOCHOWIE.

Instalacje oświetlenia elektrycznego oraz motorów elektrycznych
Nowość Urządzenie stacji elektrycznych poruszanych silnikami powietrznymi (wiatrakami amerykańskimi.)
 Składy artykułów technicznych i elektrotechnicznych po cenach hurtowych.

PIERWSZORZĘDNY ZAKŁAD ARTYSTYCZNY RZEŹBIARSKO-KAMIENIARSKI I SZTUKATORSKI
 Częstochowa, III Aleja, dom własny **KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI** Egzystuje od 1887 r. Telefon 260.
 WYKONYWA RZEŹBY POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE I KOŚCIELNE.
 Fabryka posadzki cementowej na chodniki i stopni mozaikowych, oraz wszelkich wyrobów z cementu.
CENY NAJPRZYSTĘPNIEJSZE

JAN SKALMIERSKI
Biuro Techniczne
w Częstochowie
II Aleja Nr. 22, Telef. Nr. 112.

Urządzenie instalacji oświetlenia elektrycznego i motorów elektrycznych. Wykonywanie planów i kosztorysów. Przerabianie istniejących instalacji w celu osiągnięcia najekonomiczniejszej eksploatacji. Składy materiałów technicznych i elektrotechnicznych Pasy, Oleje, Lampki, „Sirius“ i inne staniały. **Wyroby gumowe.**

II Aleja № 19, w TEATRZE MIEJSCOWYM
Pierwszy w Częstochowie

„TEATR PARYSKI”

Od środy 28 do piątku 30 Grudnia r. b. (włącznie)
Sierota (dramat) **Baron wpadł w własne sidła** (komiczne). **Góry Usambara** (natura) **Obrońc e mnie** (kom.)

Na scenie **MAŻ PIESZCZONY** komedia w 1-m akcie ze śpiewami. Reż. Śmiałowski.

p. **Maria Skrzycka** odśpiewa arję z Gejszy i kuplety **To-Ja**. p. **Mąkowski** nowe kuplety własnego repertuaru.
p. **Moszczyński** odtańczy taniec komiczny **Polka Ducharka**.

Krwawa uoza (dramat) **Lądowanie pasażerów w Tunizii** (zdjęcie z natury.)

UWAGA: Przez sezon zimowy afiszy w sklepach i na słupach nie będzie, takowe będą zastąpione szczegółowymi programami i ogłosz. wpiśm. miejsc

Zmiana programu dwa razy w tygodniu. ☀ Ceny miejsc zwykłe. ☀ Szczegóły w programach. ☀ Uwaga: Sala teatru ogrzana

Nasz przemysł a kwestja robotnicza.

—oxo—

W jednym z ostatnich numerów „Świata” jedna z młodych inżynierów techników, p. Henryk Mierzejewski, zastanawia się nad nieszczególnym istnieniem ogólnym położeniem naszego przemysłu i kreśli następnie program pracy, któryby mogła oprzeć przemysł krajowy na mocniejszych podstawach.

„Kamieniem węgielnym pożądanej ewolucji przemysłowej — mówi autor — winna stać się specjalizacja z jednej strony, dobra organizacja fabryczna, przemysłowa i handlowa z drugiej. Na tę drogę, co prawda opieszale, zaczynają wkraczać nasze fabryki: do intensywniej gospodarki fabrycznej daleko im jeszcze. Łódzki przemysł oddawna postawiony został na stopie wielko-kapitałistycznej. W innych gałęziach przemysłu jest to zadanie znacznie trudniejsze.

Przez zaprowadzenie stosownych maszyn, przez odpowiednie nazwy techniczne, a przedewszystkiem przez rozgraniczenie działalności naszych fabryk metalowych, prawie każdy rodzaj pracy dałby się nagiąć do wytwarzania masowego.”

To jednak nie wszystko jeszcze, co uzdrowić może nasz przemysł, to też chcąc nie chcąc autor dotknąć musi kwestji robotniczej. Nie może bowiem przemysł rozwijać się zgodnie z wymaganiami społecznego postępu, skoro stan, w jakim pozostaje warstwa robotnicza, jest zaprzeczeniem wszelkiego postępu i staje się dla przemysłu przysłowiową kulą u nogi, z czego niestety nie zdają sobie należytej sprawy krótkowzroczni przemysłowcy.

Produkcyjność pracy — mówi z pełną słusznością p. M. — zależy jednak przedewszystkiem do zamilowania i wykształcenia fachowego robotnika. Cała nowożytna technika oparta jest na nadzwyczaj sumiennym wykonywaniu pracy przez robotnika. Niedbałość roboty jest główną przeszkodą do wytwarzania u nas wyrobów i maszyn precyzyjnych. Dają się słyszeć powszechne skargi na to, że robotnik nasz nie ma zamilowania zawodowego i uważa pracę w fabryce za pracę boską.

Coś niecoś wprawdzie uczyniła w kraju naszym inicjatywa prywatna, wielkimi owocami wszakże poszczycić się nie może, gdyż nie rozumiejącej własnego interesu przemysłowcy w niczem nie współdziałają dobrym zamierzeniem. — Aby zaś te zapoczątkowania ideowe stały się normalną funkcją społeczną, trzeba, zdaniem autora, także poparcia ze strony majstrów i kierowników fabrycznych, trzeba wyróżniać tych robotników którzy dzięki swej pracy osobistej wybijają się w kierunku zawodowym, krótko mówiąc, trzeba ich lepiej płacić. Praktyka nasza nie zawsze trzyma się tej zasady.

Charakterystyczny jest pod tym względem głos inż. Nietyxy: („Przegl. Techn.” Nr. 41) „Wadliwy ustrój wymierzania zarobków nie jest jedynym powodem powyżej wskazanych ujemnych objawów które z jednej strony nie pozwalają robotnikowi dojść do należytej ciążności i sprawności zawodowej i ustalić swego bytu materialnego, a z drugiej odbijają

się najdotkliwiej na kosztach wytwarzania. Na to składa się jeszcze wiele innych powodów, tkwiących w niewłaściwym traktowaniu robotnika w fabryce przy robocie, a niedbałem lub niedość zapobiegliwym traktowaniu jego potrzeb po za fabryką. Ważność tych czynników uznają przemysłowcy, technicy, ekonomiści, jak również rządy i ciała prawodawcze państw przemysłowych, które starają się zaradzić złemu przez wydawanie praw, dotyczących warunków najmu, bezpieczeństwa pracy, ubezpieczeń na wypadek różnych klęsk życiowych i t. p. W tej dziedzinie leży teraz ożywiona i skuteczna praca. Są jednak i takie niewłaściwości we wzajemnych stosunkach robotników fabrycznych i ich zwierzchników, które tylko wyższa kultura umysłowa i obyczajowa obu stron usunąć lub wygładzić będzie w możności.” D. K.

Grabski

o żydach w samorządzie.

—oo—

„Słowo” ogłasza wywiad z postem Wł. Grabskim na temat przyszłego udziału w samorządzie.

Pogląd swój na sprawę żydowską wyłożyłem w motywowanie głosowań w komisji, o czem pisma nasze zamieściły szczegółowe sprawozdanie. Zgodnie z tem, co wówczas zaznaczyłem, uważam nagromadzenie ludności żydowskiej w miastach naszych za zjawisko ujemne, a obecnie dodać mogę, że ta cecha ujemna miast jest, zdaniem mojem, jednym z najważniejszych niedomagań naszego wewnętrznego życia społeczno-narodowego. Brak polskiego mieszczaństwa, jak wiadomo, już w przeszłości wiele nam zaszkodził, a i dziś również obniża bardzo ogólny poziom kulturalny naszego społeczeństwa.

Jakże inaczej wyglądałby kraj, gdybyśmy we wszystkich zakątkach jego, wsiach i miastach posiadali obywateli, rozporządzających wielkim kapitałem, którzyby się poczuli do wspólności kulturalnej z całym naszym narodem.

Jakkolwiek pod wieloma względami stoimy wyżej od Rosjan, pod tym względem jednak im nie dorównujemy Rosjanie posiadają zorganizowane i dosyć krzepkie mieszczaństwo, kupiectwo i klasę przemysłową, my zaś w miastach posiadamy polski proletarijat, trochę rzemieślników i inteligencję.

Zydzi uważają dla siebie za wielkie nieszczęście, iż nie w ich ręce dostanie się władza. Sądził oni bowiem i marzyli o tem, iż społeczeństwo polskie nie już nie znaczy, jako zwyciężone. Przerachowali się jednak pod jednym względem, mianowicie, że rząd rosyjski i społeczeństwo rosyjskie, rezygnując w zakresie zarządu gospodarką miejską, czyni to skutkiem przeświadczenia o tem, iż żywioł polski potrafi z korzyścią dla siebie i dla całego państwa wypełniać te zadania. Na to jednak. by w Rosji rząd i społeczeństwo chciały własne prawa i własne atrybucje przekazywać specjalnie żydom, nie zanosi się przedko.

Nadaremnie czyniono w komisji aluzje do tego, że my, jako naród zwyciężony, nie powinniśmy być wynoszeni nad żydów. Nawet z prawicy, nawet z

pośród najbardziej nam wrogich elementów, nie zdołają one zdaje się, nikogo przyciągnąć na korzyść nacjonalizmu żydowskiego. Tak było w komisji jak będzie w Dumie — trudno przysądzać.”

Chmura żydowska.

Podług wiadomości warszawskiego komitetu statystycznego, w początkach roku zeszłego było w Warszawie 35,88 pr. żydów; w gub. warszawskiej 11,44 pr., w kaliskiej—8,94 pr., w kieleckiej—10,94, w łomżyńskiej—16,24, w lubelskiej—14,09, w piotrkowskiej—15,67, w płockiej—10,46, w radomskiej—14,38, w suwalskiej—12,73 i w siedleckiej—15,75 proc.

Przełknię w Królestwie Polskiem wypadła 14,63 pr. żydów. W przeciągu roku 1908 z Królestwa Polskiego wyemigrowało 8,659 żydów.

W całym państwie rosyjskiem (wraz z Królestwem) procent żydów wynosi 3,9 pr.

Przeważna więc liczba żydów wypadła na Królestwo, a następnie na Litwę i Ruś.

Liczba ta prawdopodobnie nie zmniejszy się w bliższej przyszłości, lecz jeszcze się zwiększy, gdy wobec represji w Rosji znów całe maso „litwaków” wyemigrują do Królestwa.

Z Dumy.

—oo—

Podczas naszych świąt—Duma pracowała. Na posiedzeniu poniedziałkowym ogłoszono sprawę bieżącą, a między innymi list ministra spraw wewnętrznych do prezesa Dumy z załączeniem kopji protokołu o nieprawem postępowaniu członka Dumy, Kropotowa na stanowisku pisarza gminnego.

Konwent seniorów Dumy proponuje aby ogólne zebranie uchwalilo przesłanie spraw; do rozpoznania oddziałowi pierwszemu, który sprawdzał prawidłowość wyborów Kropotowa.

Bułat zaznacza, że list ów stanowi dalszy ciąg wyprawy, rozpoczętej przez rząd przeciwko członkom Dumy z pośród opozycji. Twierdząc, że przedstawione żądanie byłoby na miejscu, gdyby istniał uprawniony wyrok sądowy lub choćby izba sądowa wydała postanowienie o oddaniu pod sąd, Bułat oświadcza, że w danym wypadku, wbrew brzmieniu art. 87 i 88 ustawy wyborczej, protokół sporządził ażeby czelnik ziemski, któremu jeszcze przed niedawnem Kropotow z trybuny Dumy zarzucił wybijanie założeń. Bułat podkreśla, że Kropotow nie zna się na żadnych fałszerstwach wogóle, a na wyborczych do Dumy w szczególności. (Oklaski na lewicy).

Przez głosowanie sprawę odesłano do oddziału pierwszego.

Duma przechodzi do dyskusji nad sprawą **wypoczynku świątecznego** pracowników handlowych i ostatecznie art. 9 przyjmuje w redakcji następującej:

„Handel i praca w zakładach, oznaczonych w artykule pierwszym, nie prowadzi się we wszystkie dni niedzielne,

święta podwójne, w drugi dzień Bożego Narodzenia i Wielkanocy, w dzień Nowego Roku i w rocznicę uwłaszczenia chłopów”.

Bez dyskusji przyjęto projekty o asygnowaniu funduszy na wydanie papierów i listów Cesarza Piotra Wielkiego i o założeniu trzech nowych szkół mierznych.

W dalszym ciągu Duma przystąpiła do rozważenia projektu urządzenia kanalizacji i wodociągów w Petersburgu.

Z powodu spóźnionej pory dokonanie dyskusji odroczono do następnego posiedzenia.

Dzień katastrof 68 ofiar.

—oo—

Piątek ubiegły nazwać można śmiało dniem katastrof. W dniu tym w jednej tylko Europie zdarzyło się 5 katastrof kolejowych, których ofiarą, prócz mnóstwa rannych padło 34 osób zabitych.

W fabryce celuloidu w Mülheim nad Dunajem nastąpił wybuch, wskutek którego 4 osoby zginęły. Jest wiele śmiertelnie rannych.

W wielkiej fabryce spirytusu w Budapeszcie nastąpił wybuch, 5 osób zabitych.

W Regensburgu nastąpił wybuch także w fabryce celuloidu. Zabitych jest 7 robotników.

Tegoż dnia w fabryce w Augsburgu nastąpił wybuch. Trzech robotników zabitych, trzech ciężko rannych.

Wreszcie w jednym z dworców w Mantui w pobliżu Mediolanu nastąpił wybuch gazomierza acetylenowego, przyczem zawałił się sufit. Zginęło 15 osób.

KRONIKA.

Informacje.

— Przyjazd J. E. Biskupa.

Wczoraj o godzinie 7 minut 20 wieczorem pociągiem pośpiesznym Nr. 5 kolei Warsz.-Wied. przybył do Częstochowy J. E. ks. biskup diecezji kujawsko-kaliskiej ks. Stanisław Zdzitowiecki. Dostojnik ten duchowny, spotkany na dworcu przez przeora ks. Justyna Welońskiego, wprost z dworca pojechał uas Janą Górę, gdzie zabawi do dnia 2 stycznia.

— „Kurjer Kaliski”.

Od Nowego Roku znacznie w Kaliszu wychodzić nowe pismo codzienne pod tytułem „Kurjer Kaliski”.

Adres redakcji: ul. Sukiennicza Nr. 12. Kierunek pisma obejmuje dziennikarz warszawski, wielkopolanin p. Wincenty Szatkowski.

— Zwalczenie samobójstw.

W celu zwalczenia samobójstw rada lekarska, jak donoszą z Petersburga, postanowiła przedewszystkiem uporządkować handel esencją octową w drodze prawodawczej.

Jednocześnie rada uznała za rzecz niezbędną przypomnieć swoje dawne postanowienie, aby w ogłaszanych w

„Wied. St. Pietierbur. gradonaczalstwa” danych o wypadkach miejskich nie było wzmiankowane, czem kto się otrufl.

— Przywilej.

Pisma petersburskie donoszą, że rząd wnoszą do Dumy projekt, według którego grunta z majątków majoratowych w gubernii lubelskiej i siedleckiej mogą nabywać tylko właściciele pochodzenia rosyjskiego.

— Ziemia dla włóscian.

Senat wyjaśnił, — jak donosi „Utro Rossji” — iż działki ziemi, nadane przez rząd w majątkach skarbowych w 9 guberniach litewsko-ruskich osiedleńcom-rosjanom na mocy przepisów i instrukcji dla komisji lustracyjnych z d. 20-go października r. 1867, mogą być przekazywane włóscianom pochodzenia nierosyjskiego i wyznania nie-prawosławnego.

Zaliczenia.

W dniu wczorajszym wpłynęły i są do zainkasowania na kolei W.W. następujące zaliczenia:

Nr. Nr. zaliczeń poczesne krajowe: 04693 04732 04737 04743 04744 04750 04756 04757 04767 04771 04774 04777 04778 04797 04801 04805 04808 04812 04815 04817 04818 04821 04822 04825 04826 04828 03842.

Nr. Nr. zaliczeń poczesne bezpośrednie: 06602 06868 07013 07034 07119 07125 07127 07128 07141 07135 07137 07146 07146 07149 07151 07152 07154 07167 07168 07175.

Nr. Nr. zaliczeń zwyczajnych krajowych: 38494 38785 38975 39036 39044 39555 39115 39207 39264 39219 39349 39378 39387 30422 39429 39430 39436 39445 39446 89459 39460 39461 39464 49465 39471 39474 39475 39484 39489 39497 39500 39502 39504 38509 39523 39528 39539 39542 39543 39556 39557 39558 39572.

Nr. Nr. zaliczeń zwyczajne bezpośrednie: 04764 05039 05470 05696 05785 05809 05811 06108 06147 06157 06192 06203 06217 06239 06246 06281 06332 06260 06414 06464 06518 06519 06534 06550 06560 06584 06588 06592 06664 06713 06714 06727 06734 06735 06763 06771 06788 06790 06799 06822 06839 06840 06882 06902 06908 06917 06936 06947 06953 06959 06967 06980 06988 06998 07005 07037 07041 07049 07055 07061 07065 07066 07074 07075 07076 07077 07090 07098 07099 07107 07112 07115 07117 07119 07120 07121 07029 07131 07135 07141 07145 07158 07163 07165 07168 07162 07182 07193 07197 07201 07232 07255 07270 07276 07281 07293 07311.

— Handel trunkami.

Miasto Częstochowa, Będzin, Sosnowiec, Zgierz, Pabjanice, Tomaszów i przedmieście Łodzi Bałuty przeniesione zostają z r. 1011 z kategorii III do II w zastosowaniu do opłaty patentów na handel trunkami.

— Kooperatywa w państwie.

Według danych ostatnich w państwie rosyjskim istnieje obecnie 13.419 stowarzyszeń współdzielczych. Pierwsze miejsce zajmują towarzystwa kredytowe (najwięcej) i pożyczkowe, ogółem jest ich 6070. Drugie miejsce zajmują stowarzyszenia spożywcze — 4205. Stowarzyszeń rolniczych jest 1413, mleczarskich 1100.

Zebrań i zabaw.

— Zebranie Częstochowskiego Towarzystwa Rolniczego.

We wtorek dnia 3 stycznia 1911 roku w sali biblioteki parafialnej św. Zygmunta odbędzie się comiesięczne styczniowe zebranie członków Częstochowskiego Towarzystwa Rolniczego, na którym pożądana jest jaknajliczniejsza obecność członków.

— Opłatek w Stowarz. imienia Moniuszki.

W pierwsze święto, to jest w niedzielę 25 b. m. o godz. 1 po południu w lokalu własnym Stowarzyszenia rozpoczęła się uroczystość „Opłatek”. Zebrało się na nią do 46-ciu osób. Zebranie zgłosiło przedmówienie prezesa Stowarzyszenia p. F. D. Wilkoszewskiego, potem głos zabrał dyrektor p. Witeszcak. Następnie rozpoczęły się popisy, a więc deklamacja p. Henczkowskiego, kuplety p. Małeckiego, śpiew solowy p. Michotka, oraz chóry: mieszczany i męski. Wszystkie popisy nagrodzono okłaskami, a nastroj całego zebrania był nad wyraz miły i ciepły, to też wpływ jego odbił się zaraz nazajutrz na losach Stowarzyszenia, gdyż zaraz zgłosiło się nowych 13-tu człon-

ków, przytem wykwalifikowanych już śpiewaków z jednego z dawniejszych chórów.

— Choinka „Dzwigni”.

Wczoraj o godz. 8 wieczorem na scenie Stowarzyszenia Rzemieślniczko-Przemysłowego, przy Alei 1 № 9 zajął gwiazdka nad stajenką betlemjską. Żywy obraz, uwieczniający chwilę Narodzin, pięknie skomponowany, wyobrażający Dzieciątko na sianie w otoczeniu aniołów i pasterzy — dawał bardzo estetyczne i podniosłe wrażenie. Jednocześnie ukryte chóry pod kierunkiem i przy akompaniamencie p. Kolaszkiego odśpiewały piękne kolendy. Parę godzin w miłym gronie dały wiele pięknych wrażeń, urozmaiconych deklamacji i śpiewem solowym. Po godz. 10 rozpoczęły się tańce, trwające do godziny 2-jej.

— Choinka u „Magdalenek”.

Wczoraj w zakładzie pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej przy ulicy Barbary Nr. 5 pensjonarki wykonały na zaimprovizowanej scenie, parę pięknych popisów okolicznościowych związanych z „Gwiazdką”, w czem wykazały wielki wpływ dodatni, jaki na nie pobyt w zakładzie wywiera. Niemordowani są kierownicy schronienia i nie do oceniaenia jest ich praca, w kierunku tak mało wdzięcznym, a tak niemiernie zaszczytnym, jak prowadzić ku dobru i nawracać zbłąkane.

— Zgon.

W dniu 21 b. m. czyli w przeszłą środę zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, bawiący od kilku tygodni na kuracji w Berlinie dr. Ignacy Wassertal. Zmarły, będąc stałym mieszkańcem Częstochowy, cieszył się tu rozległą praktyką, którą prowadził w naszym mieście od lat 30-tu. Przeżywszy lat 70, pochowany został tymczasowo na miejscowym cmentarzu berlińskim.

— Popis.

W zakładzie froebloewskim dla dzieci p. Luchtówny, przy Alei 3 № 55, dziś o godz. 5 po południu odbędzie się popis działwy, w obecności wychowawczyń, rodziców, oraz zaproszonych gości.

— Śmierć przy pracy.

W nocy z dnia 20 na 21 b. m. o g. 11-jej Piotr Krzychala głuchoniemy, kawaler, lat 37-mi robotnik fabryki cukru „Silniczka”, pracujący przy wirówkach do wybielania cukru, robiących 1200 obrótów na minutę włożył jeden koniec wioselka do obgarniania cukru w wirówkę, a drugi koniec trzymał w rękę w czasie biegu.

Wirówka będąca w pedzie uderzyła w wiosło, które padłszy stworcem w lewy bok Krzychala uderzyło w samo serce, tak, że momentalnie wewnątrz wyszły pod skórę.

Piotr Krzychala upadłszy pod tym ciosem zerwał się jeszcze, lecz zrobiwszy parę kroków, upadł powtórnie, a po przeniesieniu go do sąsiedniej sali życie zakończył. R. S.

Korespondencje

Kruszyna.

— Teatrzyk w ochronce.

W drugie święto staraniem przelozonej p. Walusińskiej w ochronce kruszyskiej ks. Lubomirskiej działawa wykonana „Jasełka”. Reżyserował p. Krzyżanowski. Przedstawienie zjednało sobie uznanie i zachwyty całej rzeszy obecnych na niem milusińskich z grona uczniów i uczenie ochrony.

— Polowanie.

W poniedziałek przedświąteczny odbyło się w Kruszynie polowanie. W 7 strzelb zabito 45 zajęcy, 75 królików i 12 bażantów.

— Kradzież.

W tygodniu przedświątecznym złodzieje nie próżnowali. Między innymi p. Sikorskiemu, buchalterowi dóbr Borowawo, wyprawdano ze stajni parę koni zaprzęgowych, wartości około 700 rubli.

— Zbrodnia.

W Kruszynie w pow. noworadomskim 45-letni Józef Iwańczyk mieszkał wraz z rodziną na t. zw. wyrobku u gajowego w miejscowości Młynek. Tego rodzaju „komornicy” nie cieszą się wielką sympatią wśród otoczenia z tych względów, iż ujawniają częstokroć we dworze kradzieże, jakich dopuszczają się gajowi i włóscianie okolicznych w lasach dworskich.

Onegdaj Iwańczyk powracał lasem,

B. P. **IGNACY WASSERTHAL** Doktor medycyny Po długich i ciężkich cierpieniach zmarł w Berlinie dnia 21-go grudnia r. b., przeżywszy lat 70 i tamże na miejskim cmentarzu tymczasowo pochowany został.

TELEGRAMY

Zjazd 27. Petersburg 27. Dozwolony przez ministra spraw wewnętrznych zjazd ogólnoziemski w sprawie oświaty ludowej odbędzie się w Moskwie w końcu maja lub w początku czerwca st. r. 1911 i t. wać będzie dni 15 z udziałem 650 przedstawicieli ziemstw gubernialnych i powiatowych, nauczycieli ludowych i przedstawicieli instytucji kulturalnych oraz pedagogów.

Aresztowanie studentów. Nowoczerkask 27. Po rewizji aresztowano 8 studentów politechniki donskiej.

Rozbicie pociągu.

Kazalińsk 27. Onegdaj rozbił się pociąg wojskowy z rekrutami na stacji Saksalskiej. Dwa wagony towarowe rozbiły. Wypadku z ludźmi nie było. Tor uszkodzony na przestrzeni wiorsty.

Ograniczenie zakonów.

Madryt 27. Ustawę Kadenesa, ograniczającą liczbę zakonów i stowarzyszeń kościelnych w Hiszpanii, parlament przyjął 108 głosami przeciwko 20. Posiedzenie trwało całą noc bez przerwy.

Ujęcie bandytów w Londynie.

Londyn 27. Policja tutejsza aresztowała trzech rosjan, silnie podejrzanych o wydrążenie otworu w murze, przylegającym do sklepu jubilerskiego w Houndsditch oraz o zabójstwo trzech policjantów, którzy ich chcieli aresztować. Wszystkich trzech znaleziono w domu Nr. 59 przy Greol Street, gdzie jeden z morderców zmarł z odniesionej rany. Nazwiska ich: trzydziestoletni inżynier Jerzy Fedorow. oraz Jakob Peters i malarz Jerzy Dubow, obydwa 24-letni robotnicy.

Depsza niedoreczona.

Rosa ze Szczekocin, Szparkiewicz Aniołów z Piotrkowa, Wojciech Kozób Ostatni Grosz z Zawiercia (z opłaconą odpowiedzią).

Kalendarze Marjańskie

wielki wybór pocztówek listów na rami skład obrazów Dąbrowski Aleja III № 60 1875 - 15-1

„ENDERS” Najlepsza amerykańska maszyna do golenia fabryki Simmons Hardware Company w New Jorku. Z nożami z najlepszej stali, ręcznie kute, przewyższają swoim bezpieczeństwem i doorcą, wszystkie droższe na kuli ziemskiej maszyny do golenia. Kto się raz ogolił maszynką ENDERSA, ten nie weźmie innej do ręki. **MILJONY W UŻYCIU.** Wyłączne przedstawicielstwo na Częstochowie i okolicy, posiada Zakład Optyczny **Karola Soczek** CZĘSTOCHOWA, II Aleja Nr. 16. Cena aparatu 3 rub. 80 kop. — Porto 50 kop. — Zawsze na składzie w wielkim wyborze wszelkie artykuły optyczne i elektro-techniczne w najlepszym gatunku.

ŻĄDĄCIE WSZEDZIE OSTATNIE NO- WOŚCI PERFUM I WÓD KWIATOWYCH: „Alienor”, „Confidence”, „Lubiany Kwiatek” Towarzystwa Udokona- nionej Perfumeryi **A. RALLET i S-ka.**

Rutynowany Buchalter poszukiwany do natychmiastowego objęcia posady w miejscowym domu handlowym Kandydaci zechcą nadesłać oferty i curriculum vitae do biura ogłoszeń Buchweita w Warszawie Marszałkowska Nr. 120 dla „Domu Handlowego”. 2228

Z powodu wyjazdu do sprzedania za bezcen różno- sprzęty domowe Dębki Stara 7 1440-2-1

Zginał paszport Jana Dębskiego - wydany Gminą Grabówka p. Częstochowskiej. 41498

Zginał patent (friebloewski) z f. Piskorskiej z za- kładu Lisińskiej. 1489

Tanio starannie wykonane wszelkie hafty, znaczniki, helizy, monogramy na palis. III Aleja 46 m. 3. 1422

Sprzedam maszynę dynam. i prasę w dobrym stanie w skromnym biurze proszę wroc. do Teatrna 46 w piątek 1427-2

111) Bez rozwodu.

Powieść z angielskiego
w przekładzie bar. Z. Hartinghowej.

Gdy Ella odzyskała nieco sił, jąla nalegać o przywdzianie załoby, a wtedy trzeba było wyznać prawdę Celinie; zdumiała się posłyszawszy o pokrewieństwie obu kobiet, które dziwnym zbiegiem losu spotkały się pod jej dachem. Celina to pierwsza uznała za właściwe, a nawet konieczne oznajmić tę wiadomość światu; nie można bowiem było dopuścić, aby tajemnica pochodzenia Elli ciążyła na niej wiecznie; należało natychmiast przedsięwziąć kroki celem sprawdzenia autentyczności papierów. Zapewne, że to da powód do gadania i różnych komentarzy, bo ludzie żli są i głupi, ale trzeba raz przetrwać tę burzę i stawić jej śmiało czoło. Po kilku dniach cała rzecz pójdzie w zapomnienie i nikt więcej o niej wspominać nie będzie.

Hugon, ze względu na mogące powstać ztąd plotki, przognał gorąco usunąć zone na czas jakiś z widowni świata; obawiał się, aby stawszy się przedmiotem ogólnego zajęcia, nie była narazona na przykrości różnego rodzaju. Pragnął wywieść ją z sobą zagranicę, ale pamiętając na niechęć, jaką objawiła niedgys

na samą wzmiankę znalezienia się z nim sam-na-sam, nie chciał narazić się na powtórny odmowę.

I okazało się, że obawy jego nie były płonne, gdy pewnego dnia nadmienit o potrzebie wyjazdu, Ella posmutniała nagle i otwarcie poczęła się mu opierać.

— Ależ to jest konieczne, moje dziecko — nalegał łagodnie, walcząc w duchu przeciw uczuciu srogiego zawodu. — Prawda musi być rozłożoną, a czy ci przyjemnie będzie stawić czoło ciekawości ludzkiej? Wierzaj mi, świat cię nie będzie oszczerzał.

— Zeby choć Cesia jechała z nami... żebyśmy mogli wybrać się w kilka osób razem — broniła się Ella. On zagryził usta i zamilkł; obrażona dumą nie dozwalała mu narzucać jej swego towarzystwa. Wytłumaczył jej tylko spokojnie, że Celina, zajęta przygotowaniami do swego wesela, żadną miarą nie będzie mogła im towarzyszyć.

— W takim razie, czybym nie mogła jechać sama na północ — a ty... gdzie sobie chcesz, — rzekła Ella srodze zakłopotana; — a gdy upłynie jakiś czas, gdy uznasz, że w świecie już zapomnieli o tem, co nas dotyczy, wtedy może moglibyśmy zjechać się znowu...

— O! nie, proszę cię na wszystko, nie obstawaj za tem, — począł nalegać gorąco. — Zawiniłem ciężko przeciw tobie, odjeżdżając cię w pierwszych czasach, po ślubie... czuję dziś, jak niepowetowaną wyrządziłem ci krzywdę. Nie

ponawiamy tego błędu; nie dajmy powodu do nowych nieporozumień i plotek. Szaleństwem byłoby dzisiaj dopuścić nawet wzmiankę o separacji między nami.

Ona westchnęła. Przeraziła ją myśl spędzenia z nim sam-na-sam długich miesięcy, podczas których czułaby każdej chwili całą doniosłość jego poświęcenia. I z dnem każdym widziałaby go więcej znużonym, znicięrcpliwionym i gotowym przeklinać los, jaki sobie niebacznie zgotował. Wszakże ze względu na nią jedną tylko, gotów był skazać się na to wygnanie, a tego właśnie ona nie chciała. Gdyby ją kochał... o! to co innego! — wtedy z wdzięcznością przyjąłaby od niego wszystko; ale obojętnia przychylności, jaką żywił dla niej, nie śmiała jej do korzystania z jego ofiary. Wszakże już tyle uczynił dla niej: był taki dobry, taki doby, taki dbały o nią... Lecz czyż godziło się jej nadużywać jego pobłażliwości?

— W takim razie niech już będzie jak chcesz — rzekła smutnie, dając za wygranę.

Jemu serce ścisnęło się z żalu nad nią i nad sobą.

— Dlaczego to mówisz takim tonem? — zapytał łagodnie. — Czyż myśl pozostania zemną sam-na-sam, przez ciąg kilku miesięcy, czyni cię tak bardzo niezadowoloną? O! jakże to smutnie dla nas obojga. Związani jesteśmy z sobą na całe długie życie, a ty się wdrygasz na propozycję przepędzenia zemną dni

kilku! Spójrz na mnie. E!lo! Pozawiażając nowe stosunki, porobiłaś nowych przyjaciół? Czemuż mi nie jednego odsądzasz od twej przyjaźni? Czy uważasz mnie za niegodnego nawet zyciowości twojej? Gdyby mi nie o ciebie chodziło, zarzuciłbym ten projekt; ale czuję, że dla twego własnego dobra trzeba, żebym cię ztąd wywiózł. Ta myśl jechania zemną wstrętną ci jest; ale przez wzgląd na siebie samą, nie opieraj się moim planom.

— Jezeli mi ta myśl wstrętną jest, jak powiedziałas — rzekła odwracając głowę — tobie chyba podwójnie jest ona przykra.

— Mnie? — podchwycił szybko — o! mylisz się. Gdybym mógł przypuścić, że mnie kochasz, ze możesz mnie pokochać kiedyś, byłbym najszczęśliwszym z ludzi. Czyż ty nie czujesz tego E!lo? Czyż nie widzisz, co się w sercu mojem dzieje? Wzruszony przystąpił do niej i pochyliwszy się, długi, gorący pocałunek złożył na jej czole. O! ukochana moja — ukochana! — czyż nie możemy być lepszymi przyjaciółmi niż dotąd?

Głos jego drzał wezbranem serca uczuciem; ona słuchała upojona, drżąca, nie rozumiejąc zgoła, co się z nią dzieje, czując tylko, że niebo szczęścia otwiera się przed nią, że ten jej ukochany, ten wybrany jej serca, towarzysząc dziecinny i opiekun jej sieroctwa, że maż jej, przywrócony jej został narresle... (d. c. n.)

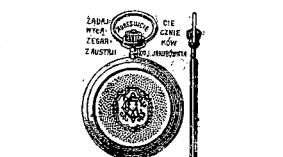
Centralna Stacja Elektryczna
w Częstochowie
Oddział Instalacji

Poleca urządzenie instalacji oświetlenia elektrycznego, dostawę, ustawianie i wynajem elektromotorów po cenach najniższych.

Wszelkie zrykioty elektrotechniczne stale na składzie.
Projekty i kosztorysy bezpłatnie 676

Do sprzedania zaraz sklep
mieszkaniami tanio ul. św. Barbary
№ 16. 1434 3-1

Do sprzedania sklep
spożywczo - dystrybucyjny Ulica
Stradomska № 24. 1435 2-1

BROWAR PAROWY
w Niechcicach
P O L E C A na nadchodzące święta
ZNANE Z DOBROCI PIWA:
Lagrowe, Pilzeńskie i Czarne.

SKŁAD do 1 stycznia 1911 r. ul. Mała № 16,
natępnie Aleja I Nr. 3, dom p. Moszkowskiego.

Taniej nie można
zamiast 22 rb. tylko 2 rb. 25 kop.
Zegar Anker patent 1 sort (nie cylinder) wysył. za żal. poczt. bez zadatku po otrzymaniu zamów. elegancki mekzi i trwałe kieszonkowy zegar syst. Chronom. 18 kam. nakręc. w czarn. ang. oksyd. stali № 419, chód dzwiczny na 18 kam. nakręc. bywa główką co 46 godz. ze szkłem chroniącym, od kurzu. Specjaln. konstr. za bezp. sprzężone od łamania się. Cena tylko na krótki czas 2 rb. 25 k. 2 szt. 4 rb., 3 szt. 5 rb. 70 k. 5 szt. 9 rb. 25 k. 8 szt. 14 rb. 40 k. Do każdego zegarka dodaje się gw. rancje na 30 lat. Cło i przesyłka 45 k. na Syberję 75 k. Zaproz. można nadsyłać po polsku bezpośrednio pod adresem moim na go wyciąć i nakleić na odkrytce lub kopercie.

Wiedeń 2/3 Austria
ul. Unt. Augartenstrasse
№ 17-P-152
Joan Jakobowicz
Wien 2/3, Unt. Augartenstrasse
№ 17-P-152
Johan Jakobowicz.

List do Austrii kosztuje nie mniej jak 10 k. odkryć 4 k.
Mnożstwo pod jękwaw. Proszę nie porównywać z mglist. reklam. zeg. perserb. firm z marzemi konstrukcjami.

Skradzione kwit
lombardu № 2 5 24. Towarzystwa
pożyczkowego. 1438 1-1

Perfumy krajowe i zagraniczne w oryginalnych flakonach, na łyty i bez alkoholu, wody kolońskie i kwiatowe, w ozdobnych flakonach, oraz mydła toaletowe w dużym wyborze.
poleca skład apteczny

Wacława Orzeł
III Aleja 46

Gruźlicę, Chroniczny Bronchit, Kaszel, Koklusz
leczy
FAGOSOL

Ogólnie zalecany przez powagi lekarskie środek przeciw Chorobom płucnym
Fagosol zmniejsza kaszel i wydzielinę pobudza apetyt i spowodowuywa wzrost wagi wycieńczonego organizmu

Zadać we wszystkich aptekach i składach aptecz. Skład główny: Apteka M PRZEŹDZIECKIEGO w Warszawie Polska Nr. 301.
Na prowincję wysyła się za zaliczeniem pocztowem. 2267

Magazyn Ubiorów Męskich
R. TRAWIŃSKIEGO

zaopatrzone zostały w najwiecejsze materiały krajowe i zagraniczne - z pierwszorzędných fabryk.

Na składzie FUTRA i CZAPKI.
II Aleja Nr. 24 I-sze piętro od frontu. Telefon 381.

Karmelki „Laxin“
Dra Maks Heima

Doskonaty środek przeczyszczający
w kształcie owocowych cukierków o przyjemnym smaku.

Ozależa skotecznic. są delikatne i nieszkodliwe.
Polecane przez lekarzy dla dzieci i dorosłych.

Pudełko (20 Szt.) 75 kop.

Donabyć we wszystkich aptekach i składach aptecznych
Wyszregać się naśladowanictwa! Prawdziwe i świeże karmelki „Laxin“ wytęcznie w zielonobiałych pudełkach.

Niebywała okazja taniego kupna!
Z powodu zwii
Bernarda Lewina
ci Magazyu Bławatego

I Aleja № 14, w gmachu Hotel Victoria. Wypredaje w cenie niżej kosztu: wełny wieczorowe, wizytowe, mundurkowe oraz czarne w wyborowych gatunkach. Drap de dames w różnych kolorach, popeliny, etaminy, voile. Jedwabie sukniowe bluzkowe i podszewkowe. Firanki, portjery, dywany, choćniki, pokrycia meblowe, koldry ałasowe, bajowe i ceraty. Płótna Jarosławskie, oraz bielizna stołowa.

Całkowite urządzenie sklepowe do sprzedania od 1 Kwietnia 1911 r.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA RZYMUJĄ Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 38 — w Zawierciu księgarnia p. Z. Hubickiej, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnikiem do domów.

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaitowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40, po tekście k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 25. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20. Ogłoszenia treści matrymonialnej o 50 procent drożej.

Redaktor i Wydawca F. D. WILKOSZEWSKI. Kierownik Literacki F. J. GALIŃSKI.
Druk. F. D. Wilkosziewskiego w Częstochowie II Aleja № 38.